

RECTORALE REDE OPENING ACADEMIEJAAR 2020-2021

Beste UGent'ers

Ik heb de eer om straks samen met jullie het nieuwe academiejaar te mogen openen. Het is de vierde keer dat die eer mij te beurt valt. Het is telkens een speciaal moment. De eerste keer was héél bijzonder, maar déze zitting is toch ook speciaal.

Geen toga's, geen stoet, geen Aula Academica. Wel deze ongebruikelijke setting, op de campus van ons Universitair Ziekenhuis Gent. Onze aanpak vandaag staat symbool voor wat we de afgelopen zes maanden hebben bewezen: wij zijn niet bang voor verandering en dragen zorg. Voor onszelf, voor elkaar, voor iedereen. Daar ben ik trots op.

We hebben vandaag een duidelijke keuze gemaakt. Deze zitting kon natuurlijk niet doorgaan zoals in andere jaren. Een lange stoet, een volle aula: het spreekt voor zich dat dit geen goed idee was geweest. Dus gaan we niet voor een afgezwakte versie van de traditionele plechtigheid, maar kiezen we resoluut voor een ander concept. Mét behoud van de essentie: het verwelkomen van de hele UGent-gemeenschap. Van medewerkers, studenten, alumni, medemensen. Want ja, we trekken het dit jaar helemaal open. Iedereen kan deze zitting meevolgen.

Dat we niet bang zijn voor verandering, dat zit in ons DNA. Wij zijn die ooit wat grijze rijksuniversiteit die zich ontpopt heeft tot de dynamische universiteit die we vandaag zijn.

Wij zijn de universiteit die het afgelopen jaar onder de noemer 'UGent Verlicht' administratieve processen in vraag heeft gesteld. We willen dingen niet langer doen omdat we ze altijd zo hebben gedaan, maar omdat we ze nuttig of nodig vinden. Wat niet langer nuttig of nodig is, doen we beter niet meer. We hebben de eerste stappen in de richting van verlichting gezet. Moeten we nog verder durven te gaan? Jazeker. We willen en zullen dat ook doen.

Wij zijn die universiteit die vorig jaar de academische wereld in binnen- en buitenland wist te verbazen met het zogenaamde 'Ghent model', een radicaal vernieuwend loopbaanmodel voor professoren, dat afstapt van het turven van publicaties en uitgaat van vertrouwen en verantwoordelijkheid.

De afgelopen maanden was er nog zo'n koerswijziging: de overstap naar nieuwe onderwijsvormen. We waren begonnen met het introduceren van actieve leervormen. Wetenschappelijk onderbouwd, dankzij de inbreng van onze onderwijsexperten. Op basis van een weloverwogen plan van aanpak, dat geleidelijk concrete doelstellingen zou opleveren. Met één globaal doel voor ogen: het leerproces van onze studenten optimaliseren.

Activerend leren stond op de agenda omdat we dat zo wilden, niet omdat het moest.

En toen kwam dat virus.

Plots was er alléén nog afstandsonderwijs. Niet omdat we dat zo wilden, maar omdat het niet anders kón. Het was alle hens aan dek. Weken-, zelfs maandenlang. We deden het vaak goed; soms had het beter gekund. Laten we dat gewoon erkennen.

We leerden veel. Onder meer dat sociale interactie tussen studenten, tussen collega's, tussen studenten en hun lesgevers erg belangrijk zijn. We leerden dat we elkaar, ja zelfs elkaars nabijheid, nodig hebben. Wellicht meer dan we dachten.

Ik heb het bij momenten lastig gehad. U ongetwijfeld ook. We leerden dat toe te geven. We leerden dat twijfel en nuance ertoe doen, naast vertrouwen en verantwoordelijkheid. We leerden dat het proces dat 'wetenschap' heet écht wel een grote waarde heeft. Blijven zoeken, waarnemen, leren, overwegen en heroverwegen, verbeteren, sturen en bijsturen: we hebben het samen gedaan en zullen het blijven doen. Met vallen en opstaan.

De meest recente horde kwam pas enkele dagen geleden, toen we beslisten om voor onze onderwijsactiviteiten over te schakelen naar code oranje. Dit was geen evidente beslissing. Maar in het licht van de snel veranderende coronacijfers, helaas in negatieve zin, vanuit de verantwoordelijkheid ook die wij ten aanzien van de universitaire gemeenschap en samenleving als geheel willen opnemen, was dit een noodzakelijke beslissing. De komende periode blijven we de situatie op de voet volgen. We zullen bijsturen als dat nodig is of weer mogelijk wordt.

Uitdagingen, struikelblokken en de zoektocht naar oplossingen: daar ging het hier vandaag ook over aan de gesprekstafel, en tijdens de estafette. De omschakeling en vele nieuwe vormen van lesvoorbereiding die professor Hendrik De Bie aanhaalde; omgaan met afstand tot familie en vrienden eender waar ter wereld, waarover Sarah Adeyinka het had; de ondersteuning die Sarah Vermeersch en haar collega's-studentenpsychologen willen bieden aan wie het lastig heeft; en de terechte oproep van Maarten om samen te zorgen voor een zo fijn mogelijk academiejaar voor iedereen: het zijn stuk voor stuk voorbeelden van hoe we kracht en energie zoeken en vinden in wat ons verbindt: wij zijn UGent'ers.

De hele UGent deelde in de afgelopen periode dezelfde bezorgdheden en moeilijkheden. We zullen blijven samenwerken om die in de komende maanden zo goed mogelijk aan te pakken.

Onze medewerkers, beste studenten, stellen alles in het werk om van onze lokalen een leer- en studieplek te maken waar jullie in alle veiligheid *on campus* kunnen vertoeven. De voorbije weken hebben ze met zijn allen, van de zichtbare professoren tot de wat minder zichtbare poetsmannen en -vrouwen, bergen werk verzet om alles klaar te krijgen voor de start van een bijzonder academiejaar. Ook in de komende weken en maanden staan ze paraat. Jullie kunnen op hen rekenen.

Omgekeerd durven wij ook op jullie te rekenen. Want na het verlaten van die leszalen, study-OO's en mini-Therminals, in de gangen, rondom onze gebouwen en op de vele, gezellige plekken in Gent of in Kortrijk, rust er ook op jullie schouders een grote verantwoordelijkheid. Ik durf jullie vandaag te vragen: maak alsjeblieft ook van die plaatsen een veilige plek voor iedereen.

Houd voldoende afstand, school niet samen, volg de basisregels en spreek er anderen zo nodig vriendelijk op aan. Wees ambassadeurs van onze universiteit, van een UGent die verstandig kan omgaan met verandering én met dat virus.

Ik spreek bij deze mijn vertrouwen uit in jullie, beste studenten. Net zoals ik mijn vertrouwen uitspreek in onze medewerkers, wie ze ook zijn, wat ook hun rol is binnen die complexe maar o zo mooie instellingen die 'Universiteit Gent' en 'Universitair Ziekenhuis Gent' heten.

Beste mensen

Vandaag zitten hier twee groepen mensen voor mij: zorgverleners en studenten.

Ik wil alle zorgverleners, hier en elders, na de warme woorden van vicerector Mieke ook zelf nog eens mijn oprechte dank betuigen.

Ik wil dat jullie weten dat de wendbaarheid die jullie telkens opnieuw aan de dag leggen, gezien wordt, erkend wordt en heel erg gewaardeerd wordt.

Jullie zijn een bron van inspiratie voor mij en voor de hele universiteit. Jullie zetten ons ertoe aan om ook in onze opdrachten wendbaar te zijn en te blijven.

Beste studenten

Welkom aan de UGent en welkom terug aan de UGent. We zullen er alles aan doen om dit academiejaar voor jullie zo vlot en zo veilig mogelijk te laten verlopen. We zullen er alles aan doen om er te staan voor jullie, om naar jullie te luisteren en jullie vragen te beantwoorden. We zullen ons best doen om jullie studentenleven zo leuk en levendig mogelijk te maken.

En we zullen ook het volgende durven toe te geven: soms zullen we het niet weten. Soms zal er twijfel zijn. Die twijfel is niet te vermijden. Twijfel is zelfs essentieel, voor iedereen die wetenschap en een wetenschappelijk verantwoorde aanpak naar waarde schat. Dat is trouwens wat we jullie gedurende jullie hele studieloopbaan aan de UGent zullen bijbrengen. Geloof in de kracht van de wetenschap. Verwerf kennis. Blijf kennis verwerven. Deel die kennis. Erken wat je níet weet. Ook in de erkenning van niet-weten schuilt immers veel wijsheid.

Beste UGent'ers

Wendbaar zijn, de koers wijzigen, omgaan met verandering: we hebben bewezen dat te kunnen en we zijn klaar én bereid om dat te blijven doen. Maar het mag toch ook niet *des Guten zu viel* worden: de voorbije maanden hebben van ons allemaal al zo veel *tourneures* gevraagd, dat we moeten opletten dat het soepele zwenken niet eindigt in het missen van bochten.

Vele UGent'ers snakken naar wat meer kalmte, naar minder woelige wateren. Met alle externe uitdagingen die voor ons staan – en dan denk ik uiteraard aan de pandemie die we nu meemaken, maar ook aan de gestage klimaatverandering waarop we evengoed een antwoord moeten bieden – met al die externe uitdagingen zullen we de handen meer dan vol hebben.

Het is er dus de tijd niet naar om nog veel extra interne hervormingen of radicale vernieuwingen op onze karren te laden. Ook dát is voor mij UGent Verlicht: waar het kan, rust brengen. En wat goed loopt, consolideren. Ook dát mag de UGent in de komende jaren nastreven.

Ik zie het alvast als mijn opdracht om dat te doen, samen met Mieke en met zeer velen. Samen met u.

Maar laat mij nu eerst het academiejaar 2020-2021 officieel voor geopend verklaren.

Ik kijk ernaar uit om het samen met jullie te starten.

Soms on, soms off, maar altijd verbonden.